

міжнародно-правового регулювання, застосовується в процесі тлумачення положень міжнародно-правових договорів та відіграє важливе значення для врегулювання конфліктів, адже являє собою універсальний засіб підтримки діалогу між державами з різними зовнішньополітичними, економічними та культурними традиціями.

Список використаних джерел:

1. Колодкин Р. А. Критика концепции «мягкого права» / Р. А. Колодкин // Советское государство и право. – 1985. – № 12.
2. Буткевич В. Г. Міжнародне право. Основи теорії / В. Г. Буткевич, В. В. Мицик, В. В. Задорожній. – К.: Либідь, 2002.
3. Мицик В.В. Концепція «м'якого права» (soft law) / В. В. Мицик // Міжнародне право. Основи теорії / За ред. В. Г. Буткевича. – К.: Либідь, 2002.
4. Шалінська І. В. Акти «м'якого права»: поняття та значення у міжнародному правопорядку // Соціологія права. – 2011. – № 2.
5. Міжнародне право екзаменаційний довідник / О. В. Трояновський, Ю. В. Чайковський, Н. О. Якубовська. – О. : Фенікс, 2010.
6. Велижанина М. Ю. «Мягкое право»: его сущность и роль в регулировании международных отношений : его сущность и роль в регулировании международных отношений : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10 / М. Ю. Велижанина. – М., 2007.
7. Віденська конвенція про право міжнародних договорів між державами і міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 р. // Международное публичное право.

Лифарь А.О.

студентка,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Останнім часом події в сучасному світі супроводжуються появою й розвитком різних викликів і загроз, для нейтралізації яких у людства поки немає чітких і повною мірою ефективних механізмів. Характерно, що вони не зосереджуються в одному регіоні, а мають транскордонний характер. Проблема протидії транснаціональній злочинності є всеохопною. У сучасному світі держави не можуть поодиночки впоратися з проблемою протидії транснаціональній злочинності, а тому боротьба з нею повинна вестися комплексно, у взаємозв'язку з іншими погрозами й у тісній співпраці різних держав.

Зростаюча роль регіональних та субрегіональних підсистем у загальній системі цієї боротьби на міжнародному рівні обумовлюється насамперед новітніми тенденціями сучасних міжнародних відносин – глобалізацією, регіоналізацією, фрагментацією. В сучасних умовах відбувається інтенсивний процес формування нової геоструктури світу, нового світопорядку. Серед

тенденцій світового розвитку треба особливо виокремити процеси глобалізації, з одного боку, і дедалі зростаючу активність регіональної або субрегіональної інтеграції – з іншого.

Ці феномени дозволили визначити у процесах глобалізації принципово новий сучасний етап, а стрімке зростання інтеграційних угруповань дозволило визначити другу хвилю регіоналізму, або ж як «новий регіоналізм», що і зумовлює актуальність дослідження.

Теоретики в галузі міжнародних відносин вводять важливе поняття «міжнародний політичний регіон» (далі-МПР). Цей регіон може збігатися або не збігатися з географічним, але в усіх випадках ці поняття не є тотожними. А. Воскресенський, наприклад, вважає: МПР – прив'язаною до територіально-економічного й національно-культурного комплексу (що ґрунтується на однорідності географічних, природних, економічних, соціально-історичних, національно-культурних умовах, якими вмотивовано його виділення) регіональною сукупністю явищ міжнародного життя, об'єднаних загальною структурою і логікою. [1, с. 498].

Надзвичайно важливою актуальною тенденцією сучасного світу є регіоналізація, яка є процесом інтегрування спільнот на локальному регіональному рівні та їхнє прагнення до автаркії.

Регіоналізація, як зазначає В. Я. Зимогляд, проявляється насамперед у локалізації, розширенні кордонів між різними спільнотами, збереженні культурних відмінностей, посиленні відчуття виключності, виникненні самодостатніх економічних і політичних утворень, зокрема й наддержавного характеру [2, с. 161]

Сьогодні вчені з тривогою обговорюють загострення глобальних суперечностей і проблем розвитку на регіональному рівні. Вони враховують і те, що на стані регіональної безпеки позначається зовнішній тиск провідних нерегіональних держав і впливових транснаціональних акторів.

Широке міжнародне співробітництво регіонів формує новий, динамічний рівень у транскордонних відносинах. Людство накопичило великий досвід у відведенні ймовірних конфліктів та врегулюванні вже існуючих. Воно має такий серйозний інструмент, як міжнародне право, що базується на безумовному поважанні суверенітету, незалежності, права народів на самостійний вибір шляху розвитку; шанобливе ставлення до законних урядів; поважання зобов'язань і угод, укладених між державами у повній відповідності з міжнародним правом, яке вимагає відмови від мислення силовими категоріями. Тому однією з провідних у сучасних міжнародних відносинах є проблема визначення ролі регіоналізму в процесі підтримання і забезпечення миру та колективної безпеки.

Одним із наслідків Другої світової війни стало утворення універсальної міжнародної організації з постійно діючою судовою установою з універсальною компетенцією – Організації Об'єднаних Націй та Міжнародного Суду ООН, які стали правонаступниками Ліги Націй та Постійної палати міжнародного правосуддя відповідно.

Вагомим внеском ООН в міжнародне право слід вважати появу стійкого універсального механізму, який може вирішувати міжнародні спори.

Підтвердженням цього є закріплення загальноновживаного переліку засобів вирішення міжнародних спорів у ст. 33 Статуту ООН, та, відповідно, покладення визначених повноважень на органи ООН з мирного вирішення міжнародних спорів. Більшість таких повноважень носять характер права брати участь, або застосовувати дипломатичні (незобов'язальні) міри вирішення міжнародних спорів. Як вважає З.В. Тропін, такі повноваження відіграли значну роль в утвердженні мирних засобів вирішення міжнародних спорів, але найбільш плідною та визначальною стала діяльність двох інституцій, які мають право приймати зобов'язуючі рішення, а саме: Ради Безпеки ООН та Міжнародного суду ООН [3, с. 352].

Однак, існуюча система діяльності Ради Безпеки ООН не дозволяє цьому органу стати дієвою інституцією мирного вирішення міжнародних спорів і забезпечення міжнародного миру та безпеки. У зв'язку з цим, в контексті мирного вирішення міжнародних спорів, Рада Безпеки ООН переважно відіграє роль не реальної, а лише гіпотетичної сили, яка забезпечує реалізацію мирних засобів вирішення міжнародних спорів.

Зважаючи на це, науковці зазначають, що універсальні системи (механізми) вирішення міжнародних спорів виявились занадто неповороткими задля ефективного реагування на порушення міжнародного права та вирішення міжнародних спорів [4, с. 352]. Додатковим фактором цього стала неспроможність держав домовитись про засоби вирішення міжнародних спорів, які б стали достатньою гарантією дій міжнародного права в сучасних умовах.

Одним із виходів з такого становища стало збільшення кількості регіональних систем (механізмів) вирішення міжнародних спорів. Держави більш охоче йшли на створення таких систем (механізмів), адже менша кількість держав-учасниць давала їм змогу швидше знаходити спільний підхід у впровадженні того чи іншого засобу вирішення міжнародних спорів. Прикладом цього є діяльність Організації американських держав, яка стала своєрідним міжнародно-правовим стандартом у застосуванні міжнародної погоджувальної та слідчої процедури.

Поява регіональних систем (механізмів) мирного вирішення міжнародних спорів, основу яких становили незобов'язуючі засоби вирішення міжнародних спорів (консультації, посередництво, слідчі та погоджувальні комісії тощо), стала відповіддю на готовність сприймати появу наднаціональних судових установ. Ними стали засоби вирішення міжнародних спорів, передбачені документами Організації з Безпеки та Співробітництва в Європі, СНД, Організації Американських Держав, Африканського Союзу тощо. Фактично документи кожної сучасної регіональної міжнародної організації передбачили можливість застосування так званих дипломатичних засобів вирішення міжнародних спорів. Однак, розвиток регіональних ад'юдикаційних інституцій уповільнився настільки, що можна говорити про його фактичне припинення.

Таким чином, розвиток мирних засобів вирішення міжнародних спорів відбувається шляхом відмови від універсалізації таких засобів за рахунок їх регіоналізації, тобто створення регіональних систем (механізмів) вирішення

міжнародних спорів. Це пояснюється більшою гнучкістю регіональних механізмів порівняно з їх універсальними аналогами, що більше відповідає потребам діяльності держав у сучасних міжнародних відносинах.

Проведене дослідження вказує на очевидність подальшого поширення регіоналізації та регіоналізму, які набуватимуть динаміку розвитку в геополітичних межах регіонів. Адже у них, як показує практика, зацікавлені всі учасники міжнародних відносин.

Список використаних джерел:

1. Воскресенский А. Д. Теоретико-прикладные аспекты регионального измерения международных отношений / А. Д. Воскресенский // Современные международные отношения и мировая политика : учеб. для вузов / отв. ред. А. В. Коркунов, МГИМО (У) МИД России. – М. : Просвещение, 2004. – С. 494–500.
2. Кулматов К. Н. Региональные аспекты международных отношений / К. Н. Кулматов, А. В. Митрофанова. – М. : Восток-Запад, 2010. – 536 с.
3. Хачатурян Т. Х. Сучасний стан протидії тероризму, тенденції розвитку кримінально-процесуальних інститутів: універсальний і регіональний рівні / Т. Х. Хачатурян / Європейські перспективи. – 2012. – № 2 ч. 1. – С. 152–157.
4. Тропін З. В. Криза універсализму в діяльності мирних засобів вирішення міжнародних спорів та їх регіоналізація / З. В. Тропін // Часопис Київського університету права. – 2014. – № 2. – С. 351–354.

Лифарь А.О.

студентка,

*Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ПРИКЛАДІ LA STRADA

Глобалізаційні та трансформаційні процеси, які відбуваються у сучасній світовій політиці, зумовлюють актуалізацію політичних та економічних функцій недержавних інституцій. Спостерігається зростання впливу неурядових міжнародних організацій як в окремих регіонах, так і в глобальному просторі. Неурядові міжнародні організації функціонують як самостійні суб'єкти, впливаючи на світову політику, репрезентуючи широкі суспільні інтереси, які виходять за межі сучасних держав, а це, своєю чергою, зумовлює створення глобального громадянського суспільства. Неурядові організації досягають поставлених цілей, мобілізуючи міжнародну суспільну думку та здійснюючи тиск на міжурядові організації (наприклад, на ООН) та на уряди держав. Отже, така політична активність неурядових організацій зумовлює зростання наукового інтересу до них, як до суб'єктів політичного процесу, та вимагає переосмислення їх ролі, місця та ступеня впливу в системі міжнародних відносин. [1, с. 84].